

Életművet ajánlunk az eljövendő korosztálynak: Kövesdi Károly a Magyar Örökség része

Az örökség annak a jövőnek szól, ami a múlt, vagy a mindenkori jelen nélkül nem létezhet, hiszen minden elmúlt, jelenkori vagy eljövendő az időfüggvény rendszerében történik – nem hagyva figyelmen kívül a jelenkori értékeket és azt az értékrendszert, hatalmi rendszert, jogrendszert, amiről és amiben az örökül hagyás megvalósul. Igaz, lehet mindezt figyelmen kívül hagyni, de lehet, hogy így nincs örökség, vagy talán nincs is értelme, tán nem is lehetséges.

Széchenyi, amikor felajánlotta egyévi jövedelmét a magyar tudományos akadémia megalapítására, tette ezt a jövő számára, de a múltja, azaz a család gazdasági ereje és ilyen irányú értékrendi elkötelezettsége nélkül, felajánlása csak üres javaslat maradt volna. Felajánlását azért tette meg, mert tudta, mire hagyatkozhat. A múlt volt a jövőendő letétje.

Kövesdi Károly évtizedek óta építi életművét, szellemi, gondolati, gondolkodásmódi művét, amit tavaly (2020-ban) Európa-éremmel ismertek el, elhelyezve gondolatvilágát, szemléletét térségünk, Kelet-Közép-Európa hagyományos, zsidó-kereszt/ty/ény, nemzetileg elkötelezett és a térségünkben élők sorsa iránt gondot viselő szellemiség rétegsorában.

Ebbe a magatartásba, gondolkodásmódba beleszületni nem lehet, de lehet beleszületni egy értékrendi erőterbe, ami meghatározza a közvetlen környezetünk szemléletét, vagy a nagy tájegységben élők viszonyulását a társadalomhoz, a múlthoz és a jövőhöz. Ez megadatott neki, mert Palócföldön született, ahol ez az érték oly mély gyökerű, hogy az odatelepültek is legkésőbb két nemzedék során hozzá hasonulnak, vagy hasonultak, hacsak nem a rombolás szándékával jöttek. Kövesdi Károly örökül hagyásra javasolt életművének értékét, súlyát mérni tehát ezen a ponton és szempont szerint illő vagy érdemes, de óvjuk a mérleget, mert a teher alatt megroppanhat.

Ha a világhálón olvassuk hosszabb, rövidebb vagy akár kurta életrajzi adatait, szinte mindenütt megemlítik, hogy költő, publicista, író, újságíró, műfordító. Csakhogy sehol sem arra helyezik a hangsúlyt, hogy gondolkodó ember. Műfajokat akasztanak a nyakába. Viszont gondolkodni műfaj nélkül kell. A gondolat kifejezésének módja, kerete, eszköz kérdése, amit egyesek műfajnak neveznek, mások megszólalásmódnak, a közösség pedig megszólításnak.

Kövesdi Károly közíró, határozza meg az Örökség Bizottság.

Ebben az esetben ez nem a kifejezési mód műfaji meghatározása, hanem a tollforgatónak, pontosabban a gondolatközlőnek a véleményével megcélzott közeghez való kapcsolódása. Gondolatait, véleményét, érthetően a köz tudomására hozza, az ő általa is alkotott közösség tudomására. Ezt a törekvését értékelte ezúttal a Magyar Örökség Díj Bírálóbizottsága.

Kérdés, hogy az elszakított magyarok esetében az örökség a múlt idézete-e vagy a jövőnek hagyományozott örökség?

A kérdésfelvetéssel kapcsolatban idézzünk Kövesdi Károly egyik verséből:

„...Erdő alatt temető, mellette kis falu,
a völgyben téгла- és vályogfalú
maroknyi ház kuporog, míg a szorgos
sír-sereg a hegynek kaptat,
indul az égbe, pedig a csontok
az ember-gyökerek lefelé kaparnak.
Irtóztató a kozmosz hidege,
a humusz, melyből vétettek meleg,
egymásra rakódva nyomulnak a mélybe,
hol tompán felzúg az egykori ének,
tebenned bízunk elejétől fogva,
most tátott szájak rozsdás
orgonasíp-sora, beléjük föld omol,
legyen meg a te akaratod.

Se jószág se termés, üres a hombár,
a távozót nem sorvasztja immár
a honvágy, hisz itt már semmi
sem az övé, csak a múlt megvakult
foncsora, anyóka nem ül a padon,
a korhadt tetőgerendán menyét oson.
Még él apóka, de neve már a kövön,
a múlt a jövőnek így köszön,
s száján a történelem felköhög.”

(elejétől a végéig, a reformáció évfordulóján)

Kövesdi Károly azt sugallja: van mit örökölni hagyni.

Egy nemrég megjelent írásában Szabó Dezsőre utal: minden magyar felelős minden magyarért. Azt ugyan nem mondja ki, hogy nem minden magyarnak van utódlója, de keservesen felsorolja, hogy mit kellene tennünk a javulásért. Mindenesetre, a nemzetet értéknek kellene tekinteni és nem koloncnak – legalábbis a Felvidék vonatkozásában ez a helyzet. Majd tovább sorolja a veszélyeket: széteső közhálózat, munkahelyhiány, a magyarlakta vidéket elkerülő köztámogatások, a szabadpiac farkastörvényei által sújtott mezőgazdaság, kiürülő templomok, bölcsődék, óvodák és iskolák, népességfogyás, elköltözés. Végül megállapítja: ez a felvidéki magyar valóság.

Kövesdi Károly eddigi életműve öröklésre ítéltetett. A kérdés az: lesz-e elegendő örökös?

Duray Miklós

Pozsony, 2021. dec.